

Landskap: Skåne Upptecknat av: Emilsjüstedt
 Härad: Östra Göringe Adress: Glimåkra
 Socken: Glimåkra o. a. Berättat av: Dora
 Uppteckningsår: 1937 Född år 1876 i Lövshult fr.

19) Uppteckningen rör Julbrev, Kistebrev. (Svan n. 11. 16. 49
spec.)

På 1870 talet och därefter ända
 fram på 1910 talet hade vi i mitt
 hem en mängd "Julbrev" som
 vi vid julen med kardnubb spika-
 de upp på väggarna runt om i dag-
 ligstugan. De fingo sålunda pitta
 upp hela julhälgan och togs ned
 igen dagen eller dagarna efter Knut.
 Sådana julbrev voro allmänna vid
 julen i varje hem, fattiga och rika,
 i Lövshults socken, där vi bodde till 1888.

Skriv endast på denna sida!

7 sid.

20/

5195

2
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Dessa julbrev trycktes tidigast i a.
 1870 talet i vackra färger och med reli-
 giösa motiv, såsom Jesu begravning,
 Jesu korsfästelse, Den gode herden, Jesus
 instiftar nattvarden m. fl. Även andra
 motiv minnes jag från 80 talet vi hade
 såsom Christiansborgs slotts brand i Kö-
 penhamn. Das bombardement... d. är
 ett krigsskepp bombarderar en stad eller
 kanske du var tvärtom, med tysk text, Ett
 julbrev som min mor troligen haft med
 sig från Segerberg i Tyskland på 70 talets
 början. Dessutom minnes jag vi hade
 Kejsar Alexander III & Maria Feodorovna,
 Kung Oscar & Sofia Karl XV och hans drott-
 ning, Oscar I & Josefina, Kristian IX med
 fru Storkertigan av Baden, m. fl.

30/

5195

3

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Sortet av dessa julbrev finnas bevarade utan alla ha blivit söndertrasade och gått upp i rök. De ansågos väl ej nog vackra att fästa på väggarna numera, då vi fått finare objekttyck och objektåringar med ännu finare rammar att pryda hemmen med i senare tider.

De s. k. Ristebreven voro väl ännu mycket äldre och förnämligare "ark" tryckta med gammaldags stil på primitiva, gamla tryckerier. Sådana har jag aldrig sett, men väl hört att folk ägt.

Julbrev är det ej många av som jag såg uppsatta i vissa hem under julen, men minns f. o. v. ej riktigt var det var. Skulle söka tagna reda på det under nästa jul.

4

5195

4

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Hvar dessa julbrev (7 somliga hem kallades de för julark) trycktes, kommer jag nu inte ihåg, men jag minns att de i ena hörnet hade en ring-stämpel med tryckort m.m. utsatt.

Julbrevet sattes upp i längder å hela tomma väggens längd i mitt hem i Lönshutts parken, så att det andra brevet sattes ett par c.m. upp på det första och så 2 miljö genom bädans tvörn o.s.v. På så sätt var det intet rum mellan julbrevet. och spits sparade man in.

Vi hade c.a 2 tjog julbrev på 70+80-tal och enj. min barnatid mycket vackra och förtäna. Jesu himmelfärd t.ex. var ett vackert brev. Senare trycktes julbrev med små (ett tjogtal) djurbilder å varje.

Det hände endast i enstaka fall
att sådana julkor inramades och fingo
hänga upp jämt, men ett eller annat
hem minnes jag där de hade ett särskilt
vackert julkor i ram.

Att julkor kunde ges bort i gåva
var ju ganska outögligt och särskilt
beträffande de religiösa bilderna en
jesu tje, som föräldrar förälsade sina
bortflyttade gifta barn och tjänstefolk.
Att sådana påtän upps religiösa bilder
ofta med religiös text ansågs vid julhöj-
tiden som en bjudande plikt för varje
kristen, och intet hem ansågs gärna
kunna vrakblata detta. Det ansågs vara
ett ytterst fallligt, kallt och nära nog hed-
niskt hem som ej vid jul lyftes upp av julkor.

6/

5195

6

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Julbrevet, som för oss barn på 70-
80-talet alltid var "nya" och alltid inne-
hölla något nytt, nu betrakta vid var jul
ty om de flesta än var de gamla, så hade
de ju varit medlöst ända sen sist julen
och julbrevet var därför under hela
julen vår sagoverld. Julgram förekom
då sällan i vårt hem och användas i Hushålls-
Med julbrevet ville man också
demonstrera sin religiositet eller sin
patriotism genom att fästa upp ant.
övervägande patriotiska-politiska eller
religiösa brev

7.

5195

7
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Har sedan att så fästa upp jul-
 brev av religiösa motiv, såsom jag
 antager att alla de första tryckta verso,
 har uppstått, vet jag ej, men att det
 var en rit är tydligt. I och med att
 julbrevens blevo uppfästa kände vi
 barn och säkert även de äldre under
 den tiden att en helt annan "jul-
 anda", som jag så får säga, kom in i
 hemmet. De tyckte att Trälsuren
 — om vilken ju föräldrarna även ta-
 lade och läste för oss barn — var livs-
 levande närvarande i julehemmet.
 Och detta skulle också de religiösa
 bilderna vara ett tecken för.

Julbrevens lockade salivada in i hemmen
 goda pontar under julstidens smärker.